

Slavnost Panny Marie počaté bez poskvrny prvotního hříchu

(Gen 3,9-15.20; Ef 1,3-6.11n; Lk 1,26-38)

Dnešní den nás naplňuje velkou radostí, protože oslavujeme Neposkvrněné početí Panny Marie, tedy její výsadu, která spočívá v tom, že byla uchráněna veškeré poskvrny hříchu, zvláště pak hříchu prvotního, pro zásluhy svého Syna, Ježíšovou smrtí, skrze niž získal pro svou matku tuto milost.

První čtení pojednává o důsledcích hříchu. Adam a Eva neposlouchali Boha, hledali to, co se jim líbilo, jednali vlastně egoisticky a proti blahodárné vůli Boží.

Dostali se do situace duchovní bídy: dostali strach z Boha, už vědí, že jsou hříšníci. Když je Bůh volá, Adam odpovídá: „Slyšel jsem tvůj hlas v zahradě a bál jsem se, že jsem nahý, a proto jsem se skryl.“

To je skutečně situace duchovní bídy, ve které se ocitá každý, kdo zhřešil: necítí se být v pořádku, a obzvlášť se necítí být hoden jakéhokoli pozitivního kontaktu s Bohem. Adam si připadá jako Boží nepřítel a jako ten, kdo ho není s to milovat i jako ten, kdo nemůže být milován ani jím – to je alespoň jeho přesvědčení.

Po hříchu se většinou hledá viník, je třeba někoho jiného obžalovat: muž to svádí na ženu a žena obviňuje hada. Adam Bohu říká: „Žena, kterou jsi mi dal, ta mi dala z toho stromu, a tak jsem jedl.“ Eva zas říká: „Had mě svedl, a tak jsem jedla.“ Vidíme naprostou absenci solidarity, kterou tento hřích způsobil: každý se izoluje ve svém vlastním egoismu.

Pán hada trestá a zároveň prohlašuje, že pokolení, které vzejde ze ženy, zvítězí nad potomstvem hadovým. Bůh se neomezuje jen na potrestání hříchu, ale zjednává i nápravu; proto říká: „Nepřátelství ustanovuji mezi tebou a ženou, mezi potomstvem tvým a jejím. Její potomstvo ti zasáhne hlavu, zatímco ty zasáhneš jeho patu.“

V této Boží předpovědi církev rozeznává ohlášení spásy: musela přijít žena, jejíž pokolení by zasáhlo hadovu hlavu. Církev vidí v této privilegované ženě Marii, skrze niž přišla spása ke všem.

Můžeme s obdivem sledovat Boží dobrotu, která touží po vítězství nad hadem, která nechce, aby zlo mělo navrch, ale naopak, rychle přináší lék na tento stav, který zavinil hřích.

V evangeliu vidíme anděla Gabriela, který byl poslán od Boha, aby Marii pozdravil: „Bud' zdráva, milostiplná! Pán s tebou!“ V tomto pozdravu církev vidí Mariinu krásu a její čistotu.

Anděl jí oslovuje jménem „milostiplná“, které můžeme vyjádřit slovy: „ta, ve které je míra milosti dovršená“.

Maria je až po okraj plná Boží milosti, je celá vnitřně proměněná. V tom spočívá její neporušenost. Byla-li Maria milostiplná, pak v ní už nemohlo být žádné místo pro hřích; nebyla v ní ani poskvna hříchu. Je tedy „*Imaculata* – Neposkvrněná“.

S radostí můžeme tuto překrásnou Mariinu zvláštnost kontemplet. Víme moc dobře, jak je hřích hrozný, jak dokáže znetvořit to, co zachvátí. Maria nebyla hříchem poznamenána, byla od něj uchráněna, byla „*Imaculata*“ od samého počátku.

Zajímavé a také velmi výmluvné je to, že ačkoli byla neposkvrněná, zůstala pokorná. Nepřijala postoj farizea z evangeliijního podobenství, kde si i onen farizej nárokoval neposkvrněnost a nevinnost, jenže u něj šlo o postoj pýchy. Když totiž předstupoval před Boha, říkal: „Děkuji ti, nejsem jako ostatní lidé, zloději, podvodníci a smilníci [...] Dvakrát týdně se postím a platím desátky ze všeho svého jmění.“ (Lk 18,11n)

Pro farizea je jeho domnělá čistota motivem pro oddělení se od ostatních osob, zaujímá přitom postoj pýchy. Maria zůstává naopak pokorná. Když mluví sama o sobě, říká: „Jsem služebnice Páně.“ (Lk 1,38) Poté zpívá ve svém *Magnificat*: „(Hospodin) shlédł na svou nepatrnou služebnici.“ (Lk 1,48)

To je tedy vlastní podmínka toho, jak zůstat neposkvrněnými: být pokornými. Kdo ztrácí pokoru, ztrácí i čistotu, která mu byla dána milostí Boží. Čistota je skutečně darem milosti Boží, který se ale nesmí stát záminkou pro pýchu a postoj opovrhování ostatními.

Marii bychom mohli přirovnat k zrcadlu, které je naprosto bezvadné. Takové zrcadlo pak odráží veškeré světlo, které na něj dopadá, a slouží tak ostatním lidem. Naopak zrcadlo plné skvrn a vad, v sobě přicházející světlo pohlcuje. Skvrny jsou místa, která neodráží přicházející světlo, ale samy ho spotřebují, pohltní.

Maria je zrcadlem bez vad, tedy duší, která si žádnou z přijatých milostí nepřičítá a neosobuje jen pro sebe. Dobře ví, že jde o milosti, které nemohou být popudem k pýše, ale jen a jen motivem pro vzdávání díky Bohu.

Maria je také připravena vykonat Boží vůli („ať se mi stane podle tvého slova“) a i tento postoj je nezbytný pro neposkvrněnost.

Maria není ta, která by odmítala kontakt s věcmi či ostatními lidmi, ze strachu, že by se mohla poskvnit, není osobou, která by se ode všech a ode všeho separovala, aby si svou

neposkvrněnost uchránila. To je falešný koncept čistoty. Ten, kdo je čistý, se naopak nebojí a navazuje kontakty s ostatními lidmi, aby jim mohl sdělit svou milost, kterou od Boha přijal.

Tak se chová i Maria v epizodě zvěstování. Na andělské oznámení odpoví slovy: „Jsem služebnice Páně: ať se mi stane podle tvého slova.“

Maria se pokorně dává Pánu k dispozici, aby mohl uskutečnit své dílo spásy. Přijímá Ducha svatého, který způsobí, že počne Božího Syna. Přijímá zodpovědnost být matkou mesiáše, se vším co z toho plyne, i s bolestnými okamžiky na Kalvárii, ve kterých zůstane svému synu nablízku.

Maria se pokorně dává do služeb i své příbuzné Alžbětě, ke které odchází zakrátko od události zvěstování, a u které zůstane několik měsíců, aby jí pomáhala v čase jejího těhotenství.

Je velmi správné chápat takovýto způsobem neposkvrněné početí: nepřítomnost poskvrnění (to je první způsob vyjádření), což ale neznamená nepřítomnost pozitivních duchovních postojů a způsobů chování.

Naopak, je zde potvrzena přítomnost základních duchovních postojů pokory a vděčnosti vůči Bohu, a také připravenost přilnout k jeho vůli. Jedině tak se můžeme stát neposkvrněnými.

V druhém čtení Pavel výslovně tvrdí, že i my jsme povoláni, abychom se stali neposkvrněnými.

Neposkvrněná Matka Boží je vzorem pro všechny křesťany. Je totiž v Božím plánu udělit všem tuto neporušenost, prostřednictvím smrti Ježíše Krista, kterou podstoupil za nás za všechny, a také skrze Mariinu přímluvu, neboť ona je naší matkou.

Pavel vyjadřuje svou vděčnost Bohu, když říká: „On nás zahrnul z nebe rozmanitými duchovními dary, protože jsme spojeni s Kristem. Vždyť v něm si nás vyvolil [...] abychom byli před ním svatí a neposkvrnění v lásce.“

Naše povolání tedy znamená jít směrem k této neposkvrněné svatosti, která je v Božím plánu každého z nás.

Pavel upřesňuje, že této svatosti se nedosahuje pyšnou separací od ostatních, ale prostřednictvím lásky. My od Boha tuto lásku přijímáme a přijímáme-li ji správným způsobem, stáváme se svatými a neposkvrněnými. A důvod, proč tuto lásku přijímat?: „To proto, aby se vzdávala chvála jeho vznešené dobrotivosti, neboť skrze ni nás obdařil milostí ve svém milovaném Synu.“

Vzdáváme-li Bohu chválu, ukazujeme tím, že jsme jeho milost přijali tím správným způsobem, a tak se stáváme motivem slávy Boží.

Prosme Marii, pokornou a připravenou, aby nám pomáhala na této cestě k neporušenosti a svatosti v lásce. Ona nám vnitřně pomůže.

Naše cesta není jednoduchá, to je jasné. I když se nám nedaří okamžitě dosáhnout této neporušenosti a svatosti, ke které jsme povoláni, nesmíme ztrácet odvahu. Musíme naopak důvěřovat Mariině přímluvě a lásce jejího syna, abychom šli s vírou a vytrvalostí dál.